

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN PERIAATTEET

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	4
2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN YLEISET TAVOITEET JA PERIAATTEET	4
Yhteistyö ja tiedonkulku	5
3. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET SIIKAJOEN KUNNASSA	5
Vastuu- ja organisaatiokaavio	6
Aamupäivätoiminta	6
Iltapäivätoiminta	7
Ryhmä koko	7
Kuljetus	7
Maksut	7
Maksualennukset ja maksusta vapauttaminen	8
Hakeminen	9
Päätös	9
Irtisanominen	9
4. TOIMINNAN TAVOITTEET JA LAPSEN OIKEUDET	9
Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen	10
Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	11
Eettisen kasvun tukeminen	11
Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen	12
5. TOIMINNAN SISÄLLÖT JA PAINOTUKSET	12
Siikajoen kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan painopisteet ja toteutustavat:	13
6. TUKEA TARVITSEVAT LAPSET AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNASSA	14
Ryhmämuotoinen ja oppilaskohtainen tuki aamu- ja iltapäivätoiminnassa	14
Oppilaskohtaisen tuen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta Siikajoella	15
Yhteistyö toiminnan järjestämisessä	15
7. AGRESSIIVINEN, UHKAAVA TAI VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS ILTAPÄIVÄTOIMINNASSA ...	16
8. HENKILÖSTÖ	17

9.	TOIMINNAN TIETOJEN KERUU JA ARVIOINTI.....	18
	Toiminnan sisäinen arviointi.....	18
	Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen ja tulosten julkistaminen.....	18
10.	AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN	19

1. JOHDANTO

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain (628/1998) 48a - 48f (2003/1136) mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet. Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee järjestää Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (2011) muutosmääräysten 2025 mukaisesti. Jos kunta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien peruskoulujen ensimmäisen ja toisen luokan vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta perusopetuslain 20 c §:ssä ja 20 i §:ssä tarkoitetuille oppilaille PO (628/1998) 48b § (1090/2024). Kunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan laajuudesta.

2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN YLEISET TAVOITEET JA PERIAATTEET

Lapsen ja nuoren kehitystä tukeva aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja lapsen hyvälle kasvuille. Lapsuudessa ja varhaisnuoruudessa lapsen itsenäisyys lisääntyy vähitellen, mutta hän tarvitsee vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa vastapainoa ja tukea koulutyölle sekä mahdollisuuden lepoon ja virkistykseen. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilöstön valvonnassa hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa.

Lapsen hyvinvointia rakennetaan yhteistyön kautta. Yhtenä aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeisenä tavoitteena on kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen. Koulun opetussuunnitelma ja siinä määritellyt kasvatustavoitteet ohjaavat myös koulun tiloissa toteutettua aamu- ja iltapäivätoimintaa. Aikuisen antama malli, yksilön kunnioittaminen, toisen huomioon ottaminen ja yhteiset säännöt ovat perusta hyvälle yhteistyölle. Yhteistyö edellyttää avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta. Se luo pohjaa mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisuun. Laadukkaasti suunniteltu ja toteutettu aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa parhaan mahdollisen tuen lasten koulunkäynnin, vanhempien työelämän ja perheiden vapaa-ajan yhteensovittamiseksi. Moniammatillisen yhteistyön verkostolla turvataan lapsen hyvä kokonainen päivä.

Yhteistyö ja tiedonkulku

Yleisestä tiedottamisesta, kuten haku, päätökset, irtisanominen ja laskutus, vastaa koulun rehtori/koulunjohtaja. Käytännön tiedottamisesta vastaavat ohjaajat. Tiedotuskanavana ohjaajilla on käytössään Wilma ja työpuhelimet. Päivittäistä yhteistyötä lasten asioissa tehdään tarpeen mukaan. Vanhemmat vastaavat siitä, että apip-toiminnalla on käytössään tarpeelliset tiedot lapsen turvallisen hoidon järjestämiseksi.

Ohjaajat tekevät yhteistyötä opettajien ja erityisopettajien kanssa ehyen koulupäivän turvaamiseksi. Monialaisiin palavereihin ohjaajat osallistuvat tarpeen mukaan liittyen apip-toimintaan. Ohjaajia koskee salassapito- ja vaitiolovelvollisuus.

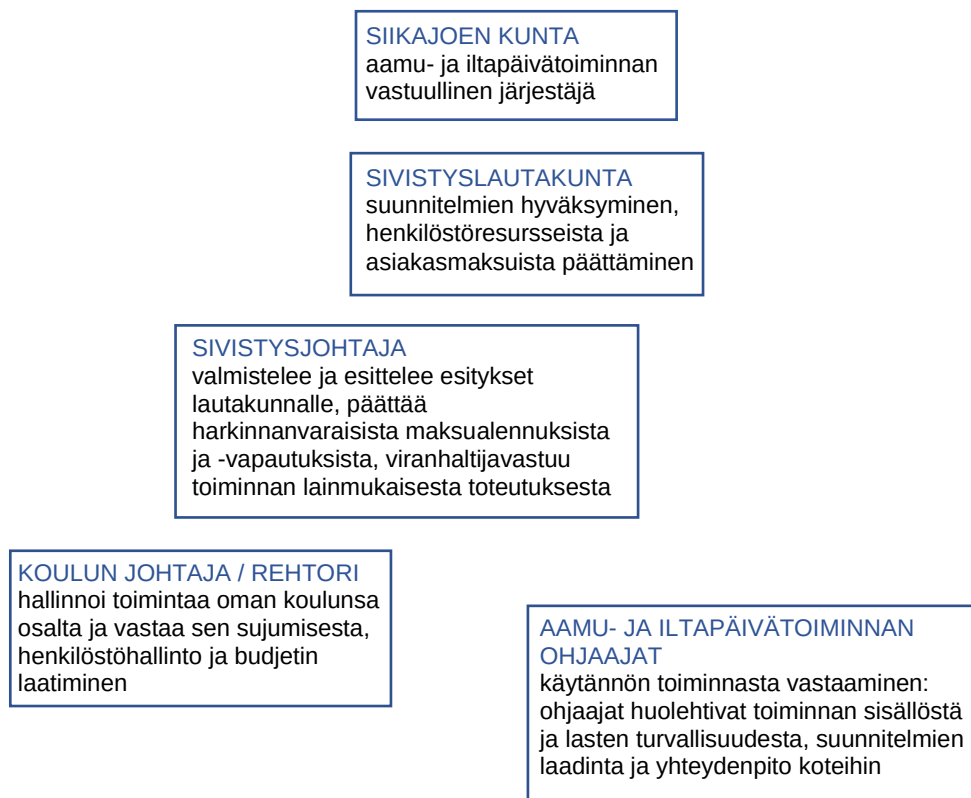
Toiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan. Lasten hyvinvoinnin edistäminen toteutuu parhaiten luonnollisia kasvuympäristöjä ja pedagogista osaamista hyödyntämällä ja yhdistämällä. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan käyttää koulun tiloja tai muita toimintaan soveltuvia toimintaympäristöjä. Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee ottaa turvallisuuden lisäksi huomioon toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus.

3. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET SIIKAJOEN KUNNASSA

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista lapsille ja nuorille suunnattua ohjattua toimintaa välittömästi ennen koulupäivää ja sen jälkeen. Siikajoen kunnan alueella aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjänä toimii sivistystoimi ja se myös vastaa toiminnasta.

Vastuu- ja organisaatiokaavio

Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien oppilaskohtaisen tuen oppilaille. Siikajoen kunnan apip- toimintaa tarjotaan myös esikoulua käyville oppilaille.

Toiminnan koulukohtaisesta toteuttamisesta vastaa koulun rehtori/koulunjohtaja. Ohjaajina toimivat koulun koulunkäynninohjaajat. Koulujen loma-aikoina aamu- ja iltapäivätoimintaa ei järjestetä.

Aamupäivätoiminta

Toimintaa järjestetään seuraavissa kouluissa, mikäli ryhmä syntyy: Gumeruksen koulu, Paavolan koulu, Luohuan koulu, Revonlahden koulu ja Ruukin koulu. Aamupäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä lauantaiyöpäiviä sekä lukuvuoden aloituspäivää lukuun ottamatta klo 7.00–10.00 välisenä aikana kunkin koulun aikatauluihin soveltaen. Tarjolla on tila ja valvova aikuinen koulupäivän alkamista edeltävään välituntiin asti.

Aamupäivätoimintapaikka myönnetään koko lukuvuodeksi. Aamupäivätoimintaa järjestetään, mikäli koulun aamupäivätoimintaan ilmoittautujia 15.5. on vähintään kahdeksan lasta. Aamupäivätoiminnassa tarjotaan aamupala osallistuville.

Iltapäivätoiminta

Iltapäivätoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tarjoaa erilaisia virikkeitä, sosiaalista vuorovaikutusta sekä mahdollisuuden omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä pääsääntöisesti klo 12.00 – 16.30 välisenä aikana kunkin koulun päivärytmin mukaisesti. Iltapäivätoimintaan osallistuva lapsi saa välipalan.

Toimintaa järjestetään seuraavissa kouluissa, mikäli ryhmä syntyy: Gumeruksen koulu, Paavolan koulu, Luohuan koulu, Revonlahden koulu ja Ruukin koulu. Aamu- ja Iltapäivätoimintaa ei järjestetä lauantaityöpäivinä. Henkilökunnan kouluttautumisen ja virkistäytymisen vuoksi 1–2 iltapäivänä lukuvuodessa ei mahdollisesti järjestetä iltapäivätoimintaa. Kyseiset iltapäivät ilmoitetaan tiedoksi vähintään kuukautta aikaisemmin.

Ryhmäkoko

Ohjaajaa kohden on noin 13 oppilasta. Tällä ohjaajakohtaisella suosituksella mahdollistetaan turvallinen, monipuolinen ja suunnitelmallinen toiminta. Tukea tarvitsevien oppilaiden sijoittelussa tarkastellaan ryhmää kokonaisuutena ja oppilaan mahdollisuuksia toimia ryhmässä.

Kuljetus

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille ei järjestetä koulukuljetusta. Koulukuljetusoppilaan on mahdollisuus kulkea koulukuljetuksessa kuitenkin normaalien kuljetusaikataulujen puitteissa. Luohuan koulun iltapäivätoimintaa tarvitsevat oppilaat kuljetetaan kunnan järjestämällä kuljetuksella koulupäivän jälkeen Paavolan koululle silloin, kuin Luohuan koululle ei ole muodostunut iltapäiväryhmää.

Maksut

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta peritään kiinteä kuukausimaksu osallistumiskertojen lukumäärästä riippumatta. Maksu sisältää tapaturmavakuutuksen, ohjauksen, toiminnassa käytettävät materiaalit ja välineet, mahdolliset retket sekä välipalan. Huoltaja sitoutuu maksuun ilmoittaessaan lapsensa toimintaan. Kaikki apip-toimintaan osallistuvat on vakuutettu toiminnan ajalle.

Iltapäivätoiminnan asiakasmaksu 1.8.2025 alkaen

- Aamutoiminta 46 €/kk
- Iltapäivätoiminta 90 €/kk

Osallistumismaksu molempiin sekä aamu- että iltapäivätoimintaan on yhteensä 136 €/kk. Laskutus tehdään varauksen mukaan. Sisaralennus on 50 % maksusta (esim. perheen 1. lapsi 136

€/kk, 2. lapsi 68 €/kk, 3. lapsi 68 €/kk jne.). SIVLT 16.10.2024 97 §

Laskutus suoritetaan kuukausittain jälkikäteen. Mikäli lapsi aloittaa toiminnan kesken kauden tai kesken toimintakuukauden, käytetään minimilaskutusperusteena yhtä kuukautta. Kesäkuusta asiakasmaksua ei peritä. Asiakasmaksuun voi hakea muutosta sosiaalisin perustein. Päätöksen asiakasmaksun alentamisesta tekee sivistysjohtaja.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan paikka voidaan sanoa kunnan toimesta irti, mikäli maksut jäävät maksamatta.

Maksualennukset ja maksusta vapauttaminen

- Jos oppilas osallistuu *sairauden takia* aamu- ja/tai iltapäivätoimintaan 0-10 päivänä kuukaudessa, maksu on puolet kuukausimaksusta. Maksun perimättä jättämiseen vaaditaan sairaustodistus.
- Jos *sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden*, maksua ei peritä. Sivistyslautakunta päättää aamu – ja iltapäivätoiminnan maksut. Maksut löytyvät kunnan nettisivuilta aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydestä. Maksun perimättä jättämiseen vaaditaan sairaustodistus.
- Perusopetuslain 8. luvun 48 f § mukaisesti maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentulon edellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.
- Huoltajat voivat hakea maksun perimättä jättämistä kuukausittaisten tulojen tai sosiaalihuollon tai muun asiantuntijan lausunnon perusteella (lausunto tarvitaan hakemuksen liitteeksi).
- Lisäksi maksuvapautus voidaan myöntää, mikäli perhe kuuluu toimeentulotuen piiriin. Maksusta vapautuakseen toimeentulotuen perusteella, hakemukseen tulee liittää todistus perheen saamasta toimeentulotuesta ja ajankohdasta, jolle toimeentulotuki on myönnetty.
- Maksuvapautus on mahdollista myöntää hakemuksen jättämistä seuraavan kuukauden alusta alkaen. Ilman liitteitä tulevia hakemuksia ei käsitellä. Maksuvapautusta ei myönnetä takautuvasti.
- Päätös tehdään määräajaksi, enintään toimintavuodeksi kerrallaan.

Hakeminen

Aamu- ja iltapäivätoimintaan ilmoittautuminen tapahtuu sivistystoimiston ilmoittaman aikataulun mukaisesti huhti-toukokuussa. Lomake on saatavilla kunnan nettisivulta ja kouluilta. Ilmoittautuminen on mahdollista helmikuun alusta viikolle 19 saakka. Aamu- ja iltapäivätoimintaan voi hakeutua myös toimintakauden aikana kunnan nettisivuilta saatavalla lomakkeella, jonka voi toimittaa koululle paperisena. Toimintakauden aikana haettu paikka tulee hakea vähintään viikkoa ennen tarpeen alkamista.

Hakuajana saapuneiden hakemusten perusteella päätetään perustettavat aamu- ja iltapäivätoimintaryhmät. Aamupäivätoimintaryhmä perustetaan, mikäli koululta on paikkaa määräaikaan mennessä haettu vähintään 8 lapselle.

Ryhmä perustetaan, mikäli paikkoja on haettu määräaikaan mennessä vähintään 8 lapselle.

Päätös

Päätöksen aamu- iltapäivätoiminnan paikan myöntämisestä tekee koulun rehtori/koulunjohtaja. Päätös toimitetaan valitusosoituksineen huoltajalle.

Irtisanominen

Aamu-iltapäivätoiminnan paikka on mahdollista irtisanoa. Mikäli lapsi jää kokonaan pois toiminnasta, paikka tulee irtisanoa kirjallisesti kuluvaan kuukauteen aikana toiminnasta vastaavalle rehtorille/koulunjohtajalle. Näin seuraavasta kuukaudesta ei mene enää toimintamaksua. Toiminnan irtisanomiskuukaudelta laskutetaan toimintamaksu suhteessa käytettyihin päiviin.

4. TOIMINNAN TAVOITTEET JA LAPSEN OIKEUDET

Toiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennalta ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa on määritelty seuraavat tavoitteet:

- Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
- Eettisen kasvun tukeminen
- Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen ennalta ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.

Toimintaan osallistuva lapsi on oikeutettu:

- välipalaan
- turvalliseen toimintaympäristöön
- toiminnan järjestäjän ottamaan vakuutusturvaan

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Lasten itsenäisyys lisääntyy kasvun myötä, mutta lapset tarvitsevat vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään eri toimijoiden moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä perheiden kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on lisätä tuntemusta lapsista, auttaa tunnistamaan lasten tarpeet ja parantaa toiminnan laatua. Toimintaa järjestettäessä otetaan huomioon eri kieli- ja kulttuuriryhmien tarpeet, eri-ikäisten lasten tarpeet ja paikalliset erityispiirteet.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikalliseen yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Aamu- iltapäivätoiminta yhdessä opiskeluhuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle. *Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon.*

Yhteystiedot julkaistaan koulujen omissa lukuvuositedotteissa ja toiminta on osa lukuvuosisuunnitelmaa. Ohjaajien ja kotien yhteistyön periaatteista ja käytännöistä sovitaan toiminnan alkaessa.

Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla sekä kasvu ympäristönä että ilmapiiriltään kiireetön ja turvallinen. Tavoitteena on, että jokainen kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omana itsenään. Lasta ohjataan ilmaisemaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä. Ihmissuhteiden pysyvyys edistää niin lapsen kokemusta turvallisuudesta kuin ohjaajan mahdollisuutta tukea hänen kehitystään. On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Riittävä välipala ja ympäristön viihtyisyys lisäävät hyvinvoinnin kokemusta.

Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Lasten tarpeet huomioonottava moniammatillinen yhteistyö edesauttaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmien muodostamista ja lasten sijoittelua ryhmiin. Tavoitteena on muodostaa lasten päivästä ehjä kokonaisuus. *Aamu- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan koulun järjestyssääntöjä ja muita koulussa sovellettavia sopimuksia.* Yhteisten sääntöjen ja rajojen tarkoituksena on antaa lapselle kokemus turvallisuudesta ja välittämisestä. Niiden tarkoituksena on selkeyttää aikuisen vastuuta ja myös lapsen vastuuta siitä, että kaikilla on hyvä olla toiminnassa mukana. Lapsen tulee ikätasonsa mukaisesti saada myös itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten tekemiseen.

Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana on Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää aikuisen antama käyttäytymisen malli, keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset.

Lasta tulee ohjata vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista, siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman käyttäytymisen aiheuttamista seurauksista ja tunteista sekä itselle että toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

Yhteisöllinen vastuun, luottamuksen ja huolenpidon ilmapiiri aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistää eettistä kasvua. Eettisessä kasvatuksessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, eri tilanteisiin

liittyviä keskusteluja, taiteen, leikin ja liikunnan tarjoamia mahdollisuuksia sekä esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti.

Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toiminnassa tulee luoda tilanteita, jotka antavat lapsille mahdollisuuden päästä mukaan toiminnan suunnitteluun tai mahdollisuuden tulla kuulluksi. Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee huomioida tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet.

Huomiota kiinnitetään tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Lasten tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun ja saada kokemuksia osallisuudesta.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken. Tarvittaessa toiminnassa voidaan käyttää myös koulun opiskeluhoollon tarjoamia palveluita.

Toiminnassa varaudutaan ennalta myös ennalta arvaamattomiin ja yllättäviin tilanteisiin, kuten esim. miten toimitaan, jos lasta ei haeta iltapäivällä kotiin ja vanhempiin ei saada yhteyttä tai sattuu muuta sellaista, joka velvoittaa ohjaajia lastensuojelullisiin toimenpiteisiin.

5. TOIMINNAN SISÄLLÖT JA PAINOTUKSET

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Sen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta ja toiminnan yhteisöllisyyttä. Toiminta tarjoaa kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistysten kokemuksia, esteettisiä kokemuksia ja mahdollisuuden kehittää erilaista osaamista.

Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja levähtäminen ovat toiminnassa tärkeitä. Myös välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriatyömiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Monipuolisella sisältötarjonnalla vahvistetaan lasten kulttuurista identiteettiä. Suomalaiseen ja muihin, lasten eri kulttuuritaustoihin liittyviin perinteisiin tutustutaan mm. laulujen, leikkien ja juhlien avulla. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan. Toiminta voi tarjota lapsille mahdollisuuden myös oman harrastuksen löytämiseen.

Aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

perusopetukseen osallistuminen voi olla osalapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Siikajoen kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan painopisteet ja toteutustavat:

Kotitehtävät	Kotitehtävien tekemiseen on mahdollisuus iltapäivätoiminnan aikana. Asiasta sovitaan huoltajien kanssa. Vastuu oppimisesta on kodilla.
Leikit ja pelit	Käytössä omaa välineistöä leikkimiseen ja pelaamiseen (leluja, legoja, lautapelejä ym.). Koulujen välineistöä käytetään aina, kun se on mahdollista. Mahdollisuus leikkiin ulkona ja sisällä siten, että valvonta onnistuu.
Ulkoilu ja liikunta	Ulkoilua päivittäin valvotusti. Paikkana koulun lähiliikunta-alue ja liikuntasali. Toteutuksessa huomioidaan koulun liikuntasuunnitelma.
Musiikki ja luova ilmaisu	Musiikin kuuntelu, laululeikit ja laulut, tanssi ja esitysten improvisointi/harjoittelu.
Kädentaidot	Piirtäminen ja maalaaminen vapaalla toiminta-ajalla. Askartelu ja käsityö viikkojärjestyksen mukaisesti.
Lepo	Toimintatiloissa lepoon ja rauhoittumiseen varattu paikka.
Kestävä kehitys	Kierrätysteemat ja –harjoitukset

Toiminnan sisältöihin vaikuttavat myös käytössä olevat tilat, toiminnalle annetut taloudelliset resurssit ja toteuttajien omat vahvuudet. Ohjaajat määrittelevät ja suunnittelevat yhteistyössä toiminnan yleiset sisällöt ja toimintamuodot. Viikko/päiväsuunnitelmasta vastaavat toimipisteiden ohjaajat. Sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen painotus sovitaan toimipisteittäin.

6. TUKEA TARVITSEVAT LAPSET AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNASSA

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista, toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen. Mahdollisissa haastavissa tilanteissa voidaan moniammatillisella yhteistyöverkostolla turvata lapsen hyvä kokonainen päivä kuormitustekijät huomioiden.

Tärkeitä asioita aamu- ja iltapäivätoiminnassa tukea tarvitseville lapsille on:

- toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys (strukturointi)
- tilanteiden ennakointi
- vapaan ja ohjatun leikin merkitys
- monipuolinen toiminta ja toiminnalliset työtavat
- liikunta, pelit ja leikit
- yhdessä toimimisen taidot ja myönteinen vuorovaikutus

Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin sopivia. Huomiota kiinnitetään muun muassa tilojen kokoon, muunneltavuuteen ja esteettömyyteen sekä kulkureittien toimivuuteen. Oikein suunnitelluilla ratkaisuilla tuetaan lasten omatoimista ja helppoa liikkumista ja toimimista tiloissa. Värien käytöllä ja valaistuksella voidaan vaikuttaa ympäristön hahmottamiseen ja antaa virikkeitä. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai opiskeluhooltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

Ryhmämuotoinen ja oppilaskohtainen tuki aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttamisesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (luku 7). Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (Perusopetuksen opetussuunnitelman

perusteiden muuttaminen ja täydentäminen, määräys OPH-532-2025) mukaisesti Opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt esi- ja perusopetuksessa (Perusopetuslaki 20 b § (1090/2024). Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja oppilaiden tarpeiden mukaan. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat oppilaalle riittämättömät, tarjotaan oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään lapselle koulupäivän aikana.

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksen oppilaskohtaisessa tuessa olevalle oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Oppilaat, joille on tehty oppilaskohtaista tukea koskeva päätös tai joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on oikeus osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Mikäli mahdollista, näiden oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä.

On tärkeää, että koulussa nähdään aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamat mahdollisuudet oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseen.

Oppilaskohtaisen tuen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta Siikajoella

Oppilaat, joille on tehty oppilaskohtaisen tuen päätös, ovat oikeutettuja saamaan aamu- ja iltapäivätoimintaa koko perusopetuksen ajan. Kunta päättää toiminnan laajuudesta. Oppilaskohtaista tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä.

Varhennetussa oppivelvollisuudessa olevilla oppivelvollisuuden oppilailla on oikeus osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan koko oppivelvollisuusajan.

Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan ja mahdollisesti koulun henkilöstön kanssa sovitaan, miten oppimisen ja koulunkäynnin tukea saavan oppilaan tarpeet sekä muut lasten kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen.

Oppilaskohtaisen tuen aikana käytettävä oppilaskohtaista tukea koskeva suunnitelma perusopetuksessa voi tarvittaessa sisältää kuvaukset oppilaan osallistumisesta aamu- ja

iltapäivätoimintaan sekä yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa. Niissä voidaan kuvata, miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä. Tällä tavoin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus.

Tiedot tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin.

7. AGRESSIIVINEN, UHKAAVA TAI VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS ILTAPÄIVÄTOIMINNASSA

Aggressiivinen käytös ei ole hyväksyttävää missään tilanteessa. Iltapäivätoiminta ei ole lakisääteinen palvelu. Mikäli oppilas käyttäytyy aggressiivisesti joko toisia lapsia tai ryhmän aikuisia kohtaan, häneltä voidaan evätä oikeus osallistua iltapäivätoimintaan.

Toimenpiteet on kirjattava ja tiedotettava toimintamallista kotiin.

Oppilaan kognitiivinen kehitystilanne tai oppilaskohtainen tuen tarve huomioidaan apip-toiminnassa haastavan käyttäytymistilanteen seurauksia ratkaistaessa.

1. Aggressiivisen käyttäytymisen esiintyminen iltapäivätoiminnassa

- Ohjeistus asianmukaiseen käyttäytymiseen ja keskustelu toiminnan seurauksista
- Ohjaaja ottaa yhteyttä huoltajiin
- Oppilashuollollisen tuen tarpeen kartoitus koululla (opettaja, koulunjohtaja/rehtori, kuraattori)
- Ensimmäinen huomautus (tuntimerkintänä kyseiselle päivälle)

2. Aggressiivinen käyttäytyminen iltapäivätoiminnassa toistuu

- Neuvonpito huoltajien, iltapäivätoiminnan ohjaajan ja koulunjohtajan /rehtorin kesken, johon pyydetään mukaan myös koulukuraattori
- Pelisääntökeskustelun päivittäminen
- Toinen huomautus, mikäli väkivaltainen käyttäytyminen jatkuu vielä tämän jälkeen, oppilaalta voidaan evätä oikeus osallistua iltapäivätoimintaan määräajaksi

- Neuvonpidosta oppilas laaditaan oppilashuollollinen muistio, johon kirjataan toinen huomautus.

3. Aggressiivinen käyttäytyminen jatkuu huomautuksesta ja pelisääntökeskustelusta huolimatta

- Yhteydenotto lapsiperheiden palveluohjaukseen (huoli-ilmoitus)
- Määräaikainen iltapäivätoimintaan osallistumisen epääminen (2–4 viikkoa), epäämisestä ilmoitetaan koululta iltapäivätoiminnan ohjaajalle (tehdään kirjallinen päätös)
- Epäämisen ajalta ei laskuteta iltapäivätoimintaan osallistumisesta
- Oikeus osallistua iltapäivätoimintaan palautuu määräajan päätyttyä, mikäli aggressiivinen käyttäytyminen alkaa uudestaan epäämisen jälkeen, siirytään suoraan kohtaan 3.

8. HENKILÖSTÖ

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat koulujen koulunkäynninohjaajat. Lapsiryhmän ohjaajalta vaaditaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä säädetyn lain 504/2002 mukaisen todistuksen esittäminen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien tukena on perehdyttämiskansio, joka sisältää:

- APIP-toimintasuunnitelman
- APIP-toiminnan vuosikellon
- toimintaan liittyvät kaavakkeet
- muut koulun ja toiminnan kannalta tarpeelliset ohjeistukset Esimies perehdyttää kansion avulla yleistason uudet työntekijät.

Esimies perehdyttää kansion avulla yleistason uudet työntekijät. Lähiperehdytys arjen käytäntöihin toteutetaan vertaisohjauksella toisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien toimesta. Kaikkien aamu- ja iltapäivätoiminnassa toimivien henkilöiden kanssa käydään läpi henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon, vaitiolovelvollisuuteen, lastensuojelulain velvoitteisiin ja muuhun turvallisuuteen liittyviä asioita.

9. TOIMINNAN TIETOJEN KERUU JA ARVIOINTI

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävän kunnan tulee hyväksyä perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma, joka on laadittu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on tukea aamu- ja iltapäivätoiminnan paikallista järjestämistä ja kehittämistä sekä lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Toiminnan arviointikäytännöt mainitaan osana aamu- ja iltapäivätoiminnan vuosikelloa.

Toiminnan sisäinen arviointi

Toimintaa kehitetään siitä saatavan palautteen pohjalta. Palautetta kerätään huoltajilta, oppilailta ja ohjaajilta ja tarvittaessa opetushenkilöstöpalautekyselyn kohdetta vaihdellen. Laadukas toiminta vaatii toiminnan jatkuvaa seuranta, mutta myös ohjaajien omaa kykyä arvioida työtään. Ohjaajilla on mahdollisuus arvioida työtään paitsi päivittäin reflektoiden, myös esihenkilön kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa.

Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen ja tulosten julkistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioimiseen velvoittaa perusopetuslaki. Laki velvoittaa kunnan arvioimaan antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa, osallistumaan toimintansa ulkopuoliseen arviointiin sekä julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset. Sekä sisäisten että ulkoisten kyselyjen tulokset tiedotetaan huoltajille. APIP-toiminnasta raportoidaan vuosittain opetushallitukselle toiminnan laajuus, joka on rahoituksen perusteena. Lasten läsnäolot kerätään läsnäololistaan. Tilastokeskuksen perusopetustilaston yhteydessä annetaan 20.9. tilanteen mukaiset tiedot toimintaan osallistuvien oppilaiden määrästä ja toteutuneista ohjaustunneista lukukausittain yhteensä, josta eritellään perusopetuslain mukaiset tuntimäärät

Palautekyselyn sisältö (koulukohtainen):

1. Oppilaan nimi
2. Mitä pidätte toiminnan kannalta tärkeänä?
3. Miten kehittäisitte toimintaa?
4. Ajatuksia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Mikä on toiminut hyvin ja missä on kehittämistarpeita?
5. Kokonaisuuden onnistuminen (liukuva arviointi)

10. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN

Siikajoen kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Alla olevaan taulukkoon lisätään suunnitelman hyväksymispäivä sivistyslautakunnassa.

Versio	Päivitysaika	Lautakunta hyväksynyt
1.0	2009	9.6.2009
2.0	Kevät 2011	16.6.2011
3.0	20.2.-12.6.2018	13.6.2018
4.0	1.2.-9.5.2025	18.6.2025